NN 101/2017 (12.10.2017.), Zakon o međunarodnom privatnom pravu

HRVATSKI SABOR

2319

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEĐUNARODNOM PRIVATNOM PRAVU

Proglašavam Zakon o međunarodnom privatnom pravu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 4. listopada 2017.

Klasa: 011-01/17-01/79
Urbroj: 71-06-01/1-17-2
Zagreb, 10. listopada 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O MEĐUNARODNOM PRIVATNOM PRAVU

DIO PRVI
OPĆE ODREDBE

Polje primjene

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuje:

1. mjerodavno pravo za privatnopravne odnose s međunarodnim obilježjem

2. nadležnost sudova i drugih tijela Republike Hrvatske u pravnim stvarima čiji su predmet odnosi iz točke 1. ovoga članka i pravila postupka

3. priznanje i ovrha stranih sudskih odluka u pravnim stvarima čiji su predmet odnosi iz točke 1. ovoga članka.

Odnos prema drugim izvorima

Članak 2.

Ovaj Zakon se primjenjuje na odnose kojima se uređuju pojedina pitanja iz članka 1. ovoga Zakona ako nisu uređeni pravno obvezujućim aktima Europske unije, međunarodnim ugovorima koji su na snazi u Republici Hrvatskoj i drugim zakonima koji su na snazi u Republici Hrvatskoj.

Državljanstvo

Članak 3.

(1) Ima li fizička osoba državljanstvo određene države, određuje se po pravu te države.

(2) Ako osoba koja je državljanin Republike Hrvatske ima i državljanstvo neke druge države, za primjenu ovoga Zakona smatra se da ima samo državljanstvo Republike Hrvatske. Ako osoba koja nije državljanin Republike Hrvatske ima dva ili više stranih državljanstava, za primjenu ovoga Zakona smatra se da ima samo državljanstvo one države čiji je državljanin i s kojom je u najužoj vezi.

(3) Ako osoba nema državljanstvo ili se njezino državljanstvo ne može utvrditi, u smislu ovoga Zakona smatra se državljaninom države u kojoj ima prebivalište, a ako nema prebivalište ili se ono ne može utvrditi, smatra se državljaninom države s kojom je u najužoj vezi.

(4) Odredbe iz stavka 3. ovoga članka primjenjuju se i na osobe koje imaju pravni položaj izbjeglica u smislu međunarodnih ugovora koji su na snazi u Republici Hrvatskoj.

Prebivalište

Članak 4.

U smislu ovoga Zakona, prebivalište je mjesto u kojem se fizička osoba nastanila u namjeri da u njemu trajno živi.

Uobičajeno boravište

Članak 5.

U smislu ovoga Zakona, uobičajeno boravište je mjesto u kojemu fizička osoba pretežno živi bez obzira na to je li njezin boravak ili nastanjenje u tom mjestu registriran ili dozvoljen. Pri utvrđivanju uobičajenog boravišta valja osobito uzeti u obzir okolnosti osobne ili poslovne prirode koje ukazuju na trajne veze osobe s tim mjestom ili njezinu namjeru da takve veze uspostavi.

Sjedište

Članak 6.

Sjedište pravne osobe je mjesto koje je kao takvo određeno u njezinom statutu ili drugom odgovarajućem aktu. Ako se sjedište ne može tako odrediti, smatra se da se ono nalazi u mjestu gdje se nalazi uprava pravne osobe.

DIO DRUGI
MJERODAVNO PRAVO

POGLAVLJE I.
OPĆE ODREDBE

Popunjavanje pravnih praznina

Članak 7.

Ako ovaj Zakon ne sadrži odredbe kojima se određuje mjerodavno pravo za pravne odnose iz članka 1. točke 1. ovoga Zakona, odgovarajuće se primjenjuju odredbe i načela ovoga Zakona, načela pravnog poretka Republike Hrvatske i načela međunarodnog privatnog prava.

Utvrđivanje sadržaja prava strane države i primjena prava strane države

Članak 8.

(1) Sud ili drugo tijelo Republike Hrvatske utvrđuje sadržaj prava strane države po službenoj dužnosti.

(2) Pravo strane države primjenjuje se na način kako se tumači u toj državi.

(3) Sud ili drugo tijelo Republike Hrvatske može obavijest o sadržaju prava strane države zatražiti od ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa ili nekog drugog tijela kao i vještaka ili specijaliziranih ustanova.

(4) Stranke mogu podnositi javne ili privatne isprave o sadržaju prava strane države.

(5) Ako se sadržaj prava strane države ne može utvrditi na način iz prethodnih stavaka ovoga članka, primjenjuje se hrvatsko pravo.

Upućivanje na pravo strane države i uzvrat na domaće pravo

Članak 9.

(1) Primjena prava neke države na koje upućuju odredbe ovoga Zakona znači primjenu pravnih pravila koja su na snazi u toj državi, osim njezinih pravila o određivanju mjerodavnog prava.

(2) Iznimno, ako odredbe članka 14. stavka 1., članka 17., članka 18., članka 31. stavka 1. i članka 45. ovoga Zakona upućuju na pravo strane države, primjenjuju se pravila te države o određivanju mjerodavnoga prava. Ako ta pravila uzvraćaju upućivanjem na hrvatsko pravo, primjenjuje se hrvatsko pravo uz isključenje njegovih pravila o određivanju mjerodavnoga prava.

Nejedinstveni pravni poredci

Članak 10.

(1) Ako je mjerodavno pravo države čiji pravni poredak nije jedinstven, a pravila ovoga Zakona ne upućuju na određeno pravno područje u toj državi, mjerodavno pravo određuje se prema pravilima te države.

(2) Ako se mjerodavno pravo države čiji pravni poredak nije jedinstven ne može utvrditi na način predviđen u stavku 1. ovoga članka, mjerodavan je pravni poredak s kojim postoji najuža veza.

Klauzula izuzeća

Članak 11.

(1) Pravo koje je mjerodavno prema odredbama ovoga Zakona iznimno se ne primjenjuje ako je prema svim okolnostima očito da privatnopravni odnos s tim pravom ima samo neznatnu vezu, a da je s nekim drugim pravom u očito užoj vezi. U tom slučaju primjenjuje se to pravo.

(2) Stavak 1. ovoga članka se ne primjenjuje ako su stranke izabrale mjerodavno pravo u skladu s odredbama ovoga Zakona ili ako se upućivanjem na određeno pravo nastoji ostvariti određeni materijalnopravni učinak.

Javni poredak

Članak 12.

Ne primjenjuju se pravila prava strane države mjerodavnog prema odredbama ovoga Zakona ako bi učinak njihove primjene bio očito protivan javnom poretku Republike Hrvatske.

Pravila neposredne primjene

Članak 13.

(1) Neovisno o drugim odredbama ovoga Zakona, sud može primijeniti odredbu hrvatskog prava koja se smatra toliko važnom za zaštitu hrvatskog javnog interesa, poput političkog, društvenog i gospodarskog ustroja, da se primjenjuje na sve situacije koje ulaze u njezino polje primjene, bez obzira na pravo koje je mjerodavno.

(2) Ako je ispunjenje određene obveze u cijelosti ili djelomično protivno odredbi prava strane države u kojoj treba ispuniti tu obvezu, sud može priznati učinak toj odredbi. Pri odlučivanju o priznanju učinka toj odredbi u obzir se uzima njezina priroda i svrha te posljedice priznanja, odnosno nepriznanja njezinog učinka.

POGLAVLJE II.
PRAVO OSOBNOG STATUSA

ODJELJAK 1.
FIZIČKE OSOBE

Pravna i poslovna sposobnost

Članak 14.

(1) Za pravnu i poslovnu sposobnost fizičke osobe mjerodavno je pravo države čiji je ona državljanin.

(2) Jednom stečena poslovna sposobnost ne gubi se promjenom državljanstva.

(3) Ako je pravni posao sklopljen između osoba koje se nalaze u istoj državi, osoba koja nije poslovno sposobna po pravu navedenom u stavku 1. ovoga članka smatra se poslovno sposobnom, ako je sposobna po pravu države u kojoj je pravni posao sklopljen, a druga strana za tu nesposobnost nije znala ili nije mogla znati.

(4) Odredba stavka 3. ovoga članka ne primjenjuje se na pravne poslove obiteljskog i nasljednog prava.

Pravo mjerodavno za skrbništvo nad djecom

Članak 15.

Pravo mjerodavno za skrbništvo nad djecom određuje se primjenom Haške konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece od 19. listopada 1996. (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 5/09.).

Lišenje i vraćanje poslovne sposobnosti i skrbništvo nad odraslim osobama

Članak 16.

(1) Za pretpostavke za lišenje i vraćanje poslovne sposobnosti, stavljanje pod skrbništvo i prestanak skrbništva nad odraslim osobama, mjerodavno je pravo države u kojoj osoba o čijoj se poslovnoj sposobnosti odlučuje, odnosno štićenik, ima uobičajeno boravište.

(2) Za provedbu skrbništva nad odraslim osobama mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi tijelo koje provodi skrbništvo.

(3) Za privremene mjere radi zaštite pojedinih osobnih i imovinskih prava štićenika koji se nalazi u Republici Hrvatskoj, a ima uobičajeno boravište u drugoj državi, mjerodavno je hrvatsko pravo. Te mjere traju dok tijelo nadležne države ne donese odluku i ne poduzme potrebne mjere.

Proglašenje nestale osobe umrlom

Članak 17.

Za proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti mjerodavno je pravo njezinog posljednjeg poznatog državljanstva.

Osobno ime

Članak 18.

(1) Za osobno ime fizičke osobe mjerodavno je pravo države čiji je ona državljanin.

(2) Ako se brak sklapa u Republici Hrvatskoj, nevjesta i ženik mogu odrediti prezime po pravu države čiji je državljanin jedan od njih ili, ako barem jedan od njih ima uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj, po hrvatskom pravu.

(3) Zakonski zastupnici mogu pred matičnim uredom odrediti osobno ime djeteta po pravu države čiji je državljanin jedan od njih ili, ako barem jedan od njih ima uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj, po hrvatskom pravu.

ODJELJAK 2.
PRAVNE OSOBE I ORGANIZACIJE BEZ PRAVNE OSOBNOSTI

Članak 19.

Za osnivanje, djelovanje i prestanak pravne osobe, kao i organizacije bez pravne osobnosti, mjerodavno je pravo države po kojem je ona osnovana.

POGLAVLJE III.
STVARNO PRAVO

Opća odredba

Članak 20.

Za stvarna prava na stvarima mjerodavno je pravo mjesta gdje se stvar nalazi.

Promjena statuta

Članak 21.

(1) Ako stvar na kojoj je već stečeno neko stvarno pravo prispije u drugu državu, za stjecanje ili gubitak toga prava mjerodavno je pravo po kojemu je to stvarno pravo stečeno.

(2) Za vrstu i sadržaj prava na stvari iz stavka 1. ovoga članka mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar nalazi.

(3) Ako na stvari koja prispije iz jedne države u drugu nije već stečeno neko stvarno pravo, za stjecanje ili prestanak tog prava uvažavaju se i činjenice nastale u drugoj državi.

Stvari u provozu

Članak 22.

Za stjecanje i prestanak stvarnih prava na stvarima u provozu, nastalih na temelju pravnog posla, mjerodavno je pravo njihova odredišta.

Stvarna prava na prijevoznim sredstvima

Članak 23.

(1) Za stvarna prava na vodnim i zračnim prijevoznim sredstvima, koja su registrirana u javnom registru, mjerodavno je pravo države u kojoj se registar vodi.

(2) Za stvarna prava na tračnim prijevoznim sredstvima mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi sjedište uprave osobe koja organizira prijevoz.

POGLAVLJE IV.
PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Opća odredba

Članak 24.

(1) Za izvorno stjecanje, postojanje, valjanost, sadržaj i sadržajna ograničenja, opseg, trajanje, mogućnost odricanja od prava, kao i prenosivost prava intelektualnog vlasništva i učinke prijenosa prema trećim osobama, založno i ostala prava osiguranja tražbina na pravu intelektualnog vlasništva te za sva druga pitanja koja se odnose na samo pravo intelektualnog vlasništva, mjerodavno je pravo svake one države za koju se zaštita traži.

(2) Za pravo na stjecanje prava intelektualnog vlasništva glede predmeta zaštite koji je nastao u okviru radnog odnosa zaposlenika i poslodavca mjerodavno je pravo koje je mjerodavno za njihov ugovor o radu ili drugi akt kojim je zasnovan radni odnos.

POGLAVLJE V.
OBVEZNO PRAVO

ODJELJAK 1.
UGOVORNE OBVEZE

Mjerodavno pravo

Članak 25.

(1) Pravo mjerodavno za ugovorne obveze određuje se prema Uredbi (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4. 7. 2008.) unutar njezinog polja primjene.

(2) Pravo mjerodavno za ugovorne obveze koje su isključene iz polja primjene Uredbe iz stavka 1. ovoga članka, a za koje mjerodavno pravo nije određeno drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom na snazi u Republici Hrvatskoj, određuje se prema odredbama Uredbe iz stavka 1. ovoga članka koje se odnose na te ugovorne obveze.

ODJELJAK 2.
IZVANUGOVORNE OBVEZE

Izvanugovorne obveze

Članak 26.

(1) Pravo mjerodavno za izvanugovorne obveze određuje se prema Uredbi (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II) (SL L 199, 31. 7. 2007.) unutar njezinog polja primjene.

(2) Pravo mjerodavno za izvanugovorne obveze koje su isključene iz polja primjene Uredbe iz stavka 1. ovoga članka, a za koje mjerodavno pravo nije određeno drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom na snazi u Republici Hrvatskoj, određuje se prema odredbama Uredbe iz stavka 1. ovoga članka koje se odnose na te izvanugovorne obveze.

Odgovornost za prometne nesreće na cestama

Članak 27.

Pravo mjerodavno za izvanugovorne obveze zbog prometnih nesreća na cestama određuje se primjenom Haške konvencije o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama od 4. svibnja 1971. (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 4/94.).

Pravo mjerodavno za odgovornost proizvođača za neispravan proizvod

Članak 28.

Pravo mjerodavno za odgovornost proizvođača za neispravan proizvod određuje se primjenom Haške konvencije o zakonu koji se primjenjuje u slučajevima odgovornosti proizvođača za svoje proizvode od 2. listopada 1973. (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 8/02.).

POGLAVLJE VI.
NASLJEDNO PRAVO